

Gawlas, Sławomir

"Sermones de sanctis", Mateusz z Krakowa, wstępem i notami krytycznymi opatrzyła Bożena Chmielowska, Warszawa 1984; „Textus et studia Historiam Theologiae in Polonia excultae spectantia”, vol. XVII, fasc. 1—2, Warszawa 1984; "Matthiaei de Cracovia, Lectura super Beati (...)

Przegląd Historyczny 77/2, 425

1986

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych, tworzonej przez Muzeum Historii Polski w Warszawie w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został opracowany do udostępnienia w Internecie dzięki wsparciu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach dofinansowania działalności upowszechniającej naukę.

w a, Łódź, s. 85—98) pozostałości krytego kirysu folgowego i dwa kapaliny, z broni strzelczej (Andrzej Kola, s. 107—128) — części składowe kuszy oraz groty zapalające. Znalaziono także okazy broni siecznej (Marian Głosek, Łódź, s. 96—106), oraz elementy rzędu końskiego i oporządzenia jeździeckiego (Andrzej Nowakowski, s. 129—138). Osobną grupę zabytków stanowi ceramika, niezwykle bogato reprezentowana (Wiesława Matuszewska-Kola, Toruń, s. 185—204).

W trakcie badań wydobyto szczątki 9 osobników, ofiar ataku na gródek; opracował je Andrzej Florkowski (Toruń), s. 105—209. Zidentyfikowano kości 2 mężczyzn, 3 kobiet i 4 dzieci. Zdaniem A. Nadolskiego, byli to ludzie służebni właściciela gródka.

M. D.

Mateusz z Krakowa, *Sermones de sanctis*, wydała, wstępem i notami krytycznymi opatrzyła Bożena Chmielowska, „Textus et studia Historiam Theologiae in Polonia excultae spectantia” vol. XVII, fasc. 1—2, Akademia Teologii Katolickiej, Warszawa 1984, s. 264, 268; *Mattliaei de Cracovia, Lectura super Beati immaculati*, edidit Wacław Bucichowski, tamże vol. XIX, fasc. 1—2, s. 223, 247.

Urodzony około 1345 r. w Krakowie Mateusz (zm. 1410), z czasem profesor uniwersytetu w Pradze, następnie w Heidelbergu, biskup wormacki (1405) i doradca cesarza Ruprechta, pozostawił po sobie bardzo znaczną spuściznę pisarską. Z racji czynnego uczestnictwa w problemach nurtujących Kościół swojej epoki, sławy teologa, rozległego oddziaływania głoszonych poglądów i stałych związków ze środowiskiem krakowskim jego postać jest przedmiotem wielu badań. W ramach tak zasłużonej dla publikacji średniowiecznego piśmiennictwa serii „Textus” W. Seńko i A. L. Szafranski opublikowali (vol. II, fasc. 1, 1974) już drobne prace Mateusza dotyczące spowiedzi i komunii, a w obszernym wstępie dali najpełniejszy w literaturze polskiej przegląd jego życia i twórczości. Trzeba też wspomnieć, że teologiczne poglądy Mateusza są od lat przedmiotem studiów Z. Kałuży („Studia Mediewistyczne” t. XVIII, 1977, z. 1 i t. XX, 1980, z. 1).

Obecna edycja udostępnia dwa dotychczas niepublikowane dzieła autora „Praktyk kurii rzymskiej”. Pierwsze jest jedną z kilku kolekcji jego kazań głoszonych przede wszystkim dla poprawy obyczajów kleru. Jak wyjaśniła we wstępie Bożena Chmielowska „Sermones de sanctis” są jedną z najobszerniejszych i bardzo popularną postyllą praską doby przedhusyckiej. Powstała ona w czasie pełnienia przez Mateusza funkcji plebana kościoła Najświętszej Marii Panny na Tynie w latach 1392—1395. Podstawą edycji jest kopia z końca XIV w. zachowana w rękopisie VIII D 2. Biblioteki Uniwersyteckiej w Pradze. Tekst został skolacjonowany z inną kopią też z końca XIV w. z rękopisu E XXVI Biblioteki Kapitulnej, a dodatkowo w kilkudziesięciu miejscach z kolejnym współczesnym poprzednim cdpisem z rękopisu E LXII. Opublikowana przez Wacława Bucichowskiego „Lectura super Beati immaculati” jest komentarzem do Psalmu 118, w którym Mateusz dostrzegł przede wszystkim zapis prawa moralnego obowiązującego chrześcijan. Powstał on przed objęciem katedry teologii na Uniwersytecie Praskim w 1382 r. Edycja oparła się na rękopisie C. 178 Biblioteki Uniwersyteckiej w Upsali, poprawianym w razie konieczności lekcjami dwu rękopisów gdańskich (Mar. F 139 i 268). W obu wydaniach brak niestety indeksów.

S. G.